

NOTES AL MARGE

Mariàngela Vilallonga

La mort i la primavera

7 d'abril, dijous

Mentre el país s'esvera i s'allibera amb la catarsi de la crítica contra l'afer del Mystère d'en Guerra, que no té res de misteriós, els Thyssen passegen les seves gales i galanors empegueïdes per Barcelona i per Madrid tot canviant obres d'art per títols nobiliaris, i la gent del teatre es congratula (uns sí, altres no) pel futur teatre nacional de Catalunya que es presenta aquests dies, amb aires de la Roma Clàssica, i que obrirà els seus atris de temple romà del segle XX entorn del 1990. Si més no podem respirar tranquils, perquè no haurem d'esperar fins al 92 per contemplar bons quadres o assistir còmodament asseguts, a noves representacions teatrals.

8 d'abril, divendres

Les heures de les parets dels jardins del barri vell de Girona ja broten i s'enverdeixen, els colors intensos dels narcisos grocs, dels lliris blaus i de les tulipes vermelles s'han apoderat dels parterres de tota la ciutat i s'aixequen tibats dalt de les seves tiges verdes, mig amagades per les fulles amples i ensiformes. Les flors de color blau i groc te-

nen la càpsula dels pètals tombada per tal d'esguardar el seu entorn, en canvi les tulipes sempre miren al cel. En l'ampla balconada enfront de la muralla ja s'han obert les peònies, d'unes exquisides tonalitats pastel que van des de la més esvaïda fins a la més viva, però sempre amb una pàtina que les difumina, del rosa al morat passen per tota una gamma de colors vinosos en els seus pètals llargs, estrets, ondulats i tots molt junts formen una flor que es bada com una borla de llana, esfèrica, irisada, perfecta, deliciosa com les peònies de Fantin-Latour, de Manet o de Dubourg, però al natural, sense aquells fons foscos, irreals. Els ramells arraimats de flors petites liloses i blanques s'han enfilat ja pels troncs gruixuts i llisos de les glicines, entrelaçats els uns amb els altres en pèrgoles o terrasses o coronant portaldes. I és que abril fa vuit dies que ha arribat i ja comença a deixar l'estela florida.

10 d'abril, diumenge

La passera de ferro, pintada de gris, travessa una Banyaloca, com abans travessava la riera Gotarra; al seu costat, també com abans, un passallís d'aigua prima i transparent; més enllà, i abans també, un petit salt d'aigua sobre pedres llises produeix el ma-

teix so garlaire; als marges, arbres alts, encara sense fullatge, herbes espesses, joncs; no sé si ara xuclaria la seva arrel de gust dolcet i aspre, després de treure'm la primera capa fosca, però l'escenari es repeteix, traslladat en l'espai i en el temps. El sabor suau amb pòsits de nostàlgia em torna a la boca en veure la figureta que s'esmuny pel camí enfangat enmig del paisatge.

11 d'abril, dilluns

Les notícies de les tres. Han pres declaració als presumptes assassins del pobre taxista de Reus que va rebre onze punyalades mortals sobre el seu cos indefens, a canvi d'un botí d'unes miseres quinze mil pessetes. A una mica més de mil pessetes la punyalada per una vida humana que val més que tot l'or del món. Els segrestadors de l'avió aturat a l'aeroport de Larnaka a Xipre llancen un altre cos sense vida d'un dels quasi cinquanta ostatges que retenen des de fa ja una setmana. Matar per reclamar una altra vida no pot ser mai just. Deu ser que la donzella Aştea, deessa de la justícia, ha tornat a marxar de la terra com en tota edat de ferro. I és que ja no calen ni guerres per bombardejar una ciutat, com s'ha vist aquest final de setmana en la tragèdia del Pakistan.

TRIBUNA LLIURE

Gaudeamus redemptor

Jordi Costa i Subirós

Quan es parla d'addiccions se sol pensar en el fet d'estar posseït, com una mosca en una maleïda teranyina, pels efectes satànics de drogues com l'heroïna, la coca, les amfetamines...o, és clar, pels efluis dionisiacs de l'alcohol o per l'enemic número u, és a dir, el tabac. Ben pocs pensarien que la manduca, donades certes circumstàncies, també pot convertir-se en una droga amb una capacitat d'addicció tremenda.

És un fet palpable que qualsevol tipus d'activitat, tant si és considerada virtuosa com viciosa, que per la seva freqüència es converteixi en rutina, crearà addicció. No importa si al seu rerafons hi ha uns lligams biològics, de consciència o simplement mentals. Esteu-vos de dinar un dia, per les raons que sigui, i veureu que no trobareu la tarda en lloc, com si el dia s'hagués trencat. Seguint aquest fil podríem considerar l'obesitat més com a una addicció als aliments que no una qüestió de metabolismes, dietes, exercicis i altres històries. Els règims representarien una mena d'autoengany. Esvair una realitat poc generosa: que un hom, per funcionar i preservar l'humor ben alt, necessita unes dosis d'aliments amb una freqüència i una quantia superiors a la resta dels conciutadans. No és moment, però, de comentar sobre obesitats, dietes o exquisideses gastronòmiques, sinó d'un tema menys llaminer i més banal: d'una compulsió que sofreixen moltes persones, en qualsevol moment i en qualsevol lloc, a endrapar quantitats monstruoses de tot tipus d'aliments.

Com si, víctimes d'una possessió diabòlica, fossin llançats a devorar totes les viandes que els posin al davant. La medicina ha etiquetat aquesta voracitat com a bulímia.

Golafreria perversa

Quan a un individu bulímic, sota el pes de l'angoixa, les frustracions, les il·lusions marcides, se li ocorre, a casa seva, passar-se per la cuina i agafar una galeta o unes ametlles salades (potser per allò de la satisfacció oral), se li pot despertar aquell «alter ego» perversament voraç, obrir la nevera i provocar estralls al seu interior i un gran desballestament a la cuina. Restes de gelats, de pastissos, talls de pollastre, paquets de galetes, de magdalenes, plats de crema, de nata, etc., poden baixar coll avall en qüestió de minuts. El rebost familiar per a una setmana pot desaparèixer a causa d'una golafreria pantagruèlica. M'imagino la persona bulímicca estripant una bossa de magdalenes exactament igual com ho faria aquell pertorbat que esquinça els vestits d'una noia per abusar-ne sàdicament. És tal la seva obsessió per abusar i violar certs tipus d'aliments.

La pobra persona, amb una panxa com la d'un bou després d'una disbauxa gastronòmica, se sentirà el ser més desgraciat de la terra. Un sentiment de culpa i de frustració li anirà mossegant la consciència. Sap que el seu àgape ha estat luxuriós. És freqüent que després d'aquests saqueigs culinaris el bulímic, presa de terribles remordiments, es pre-

cipiti al WC i perboqui fins expulsar tota resta d'aquells aliments pecaminosos. Igual com si pretengués eliminar tots els seus dimonis fins assolir l'absolució i la purificació.

La psicoanàlisi ha dit la seva respecte a causes i motius. Malgrat tot, aquestes persones, rígides i severes envers elles mateixes, poc donades a gaudir d'una bona taula o d'un «montecristo», solen fer giravoltar tota la seva vida entorn al seu vici inconfessable. La «transgressió-culpa-purificació», cristal·litza tots els mals tràngols de l'individu i l'ajuden, almenys, a tirar endavant i a no enfollir de pena.

Alguns trobaran llur «salvació» en l'heroïna, d'altres en l'alcohol, en interminables converses i carantines amb el seu gosset, fent esport...i uns quants, en un àpat redemptor. Si es pot reconèixer amb certa dignitat que hom és alcohòlic, heroïnòman...acceptar públicament que s'és bulímic resulta més aviat fastigós. Gens sublim ni modern. Però no infreqüent, ni de bon tros. En altres països on la bulímia és més palesa, funcionen els «bulímics anònims». Pertànyer a una col·lectivitat, encara que sigui anònima, té la seva importància.

Necessitem tots una perversió per no desequilibrar-nos del tot i conservar una espurna de lucidesa? Com si fos imprescindible haver conegut les flames i tenebres de l'infern per assaborir, mal que efimerament, la felicitat. És per això, potser, que la felicitat és cosa humana i que els àngels no poden ser feliços.

BUIRAC

Antoni Puigvert

Vaga

A hir també vaig fer vaga. Fa deu cursos que em passejo per les aules d'un Institut i, des de la batalla dels PNN, no havia vist tanta unanimitat. Després d'allò la gent havia fet força bondat. Alguns treballen molt, altres gens i la majoria aguanta com pot i amb una certa dignitat en aquest ofici que s'ha tornat tan difícil i que té tan poques compensacions. El món canvia amb la velocitat d'un fórmula 1, però nosaltres encara fem servir (i doncs, què, si no?) la vella recepta del discurs oral més o menys endulcorada amb textos, ordinadors i vídeos. L'ensenyament s'ha massificat; els estudis i els títols que donem ja han perdut tot l'atractiu social que havien tingut en altres èpoques; des de qualsevol racó algun aparell vomita tota mena de missatges; la informació és indigerible. Però la societat encara espera de nosaltres el miracle: que posem ordre al caos de la nostra època; que fem sortir mètodes del barret; que seduïm els adolescents enrockats amb la vetusta màgia dels llibres; que sapiguem comunicar pautes de civisme en plena crisi de les ideologies morals i en aquesta nostra societat tan dolça i tan estable.

Les estadístiques parlen d'un alt percentatge de professors psicològicament afectats per la frustració que s'esdevé com a conseqüència de la impossibilitat de fer miracles. Les sales on els professors es reuneixen són variants del mur de les lamentacions. Els alumnes aprenen, sobretot, l'art de badallar amb discreció: no tot és en va, doncs. I, en aquesta situació, molts dels meus companys estan disposats a vendre's l'únic avantatge clar de què dispoem, les nostres cèlebres vacances, pel plat de lleties de l'homologació salarial. Voto vaga per inèrcia: tothom ho veu tan clar! Però jo ho veig fosquíssim. Ni trobo que guanyem tan poc (en aquest cas en comptes de mirar amunt miro avall) ni em vendria per res del món l'illa anual d'oxigen i de lectura que, fins ara, gràcies al meu estatus no homologat, quasi ningú no em discutia. Deuen haver canviat molt les coses, aquests últims anys, perquè tants i tants amics meus han perdut, no els ideals, que no m'hi fico, sinó la concepció que tenien de la vida. Ara resulta que la vostra màxima ambició és convertir-vos del tot en funcionaris?

EL LECTOR ESCRIU

D'acord amb en Germinal Ros de Lloret

Per una qüestió que a mi també m'afecta, en aquest cas, sentimentalment, voldria afegir-me a la tesi de la carta del senyor Germinal Ros, de Lloret de Mar, sobre «Noms prohibits».

He dit que m'afecta. Efectivament, tinc molt propera una persona que es diu Llibertat. Encara que al temps de la Dictadura franquista, que ara en volen dir Régimen Anterior, els manipuladors de la beineiteria pública, es veïes obligada, aquesta persona, a passar per Liberata, cosa que no s'adiu gaire amb el seu nom exacte.

Mentre encara als Tribunals de Justícia (sic) hi hagi cristos presidint la taula presidencial, tindrem oposicions de jutges carques que, empesos per les seves creences, que ara resulta que, constitucionalment, no tenen valor, ja que som, diuen, «Un Estado de Derecho no confesional», volen interpretar — i aquest és el principal problema de la Justícia, la de la interpretació a títol «personal», ai làs! — què és lícit, o, millor, què és legal, quant al nom que, llibèrrimament, els pares d'un noutat volen aplicar al seu fill. No hi ha respecte humà, mira com!

Si jo accepto dir-me Joseph (si voleu, afrancesat, o potser d'un

català arcaic) és perquè, com Yusuf, Yusef, etc., aquest nom ben freqüent ara, no pas comú al temps que es dubtava fermament quant a l'existència, ni fins i tot putativa, del tal baró, significa etimològicament «família». I d'això en sóc ben conscient. Encara que hi hagi qui entengui que el meu concepte de família és o pot ser diferent al comunament acceptat. Tots els noms han estat prèviament «inventats». I això els codificistes-juristes no ho acaben d'entendre. Què hi farem! Com que la cosa té tela per a estona, prefereixo acabar, dient-li al senyor Germinal Ros, que té tota la meva simpatia. *Joseph de la Quadrada.*

Quatre petardets per la comarca

Vaig llegir la carta publicada al vostre diari el dia de sant Josep, signada pel senyor Piferrer. Haig de dir que estic d'acord amb tot el que hi diu. Penso que la majoria de banyolins que no sabem què passa a l'ajuntament ho hem de dir i de denunciar.

M'afegiré a la llista de cartes aparegudes darrerament parlant d'un tema molt concret: la nova comarca.

M'ha molestat molt l'exclusivisme amb què els de CiU han dut el tema de la comarca. I no només l'exclusivisme, sinó també la mediocritat (pròpia de me-

dioces). En relació amb l'exclusivisme, és significativa la «festa privada» que es van muntar els de CiU per celebrar l'esdeveniment. I parlant de celebracions, què me'n dieu de la cursileria que va demostrar el nostre Ajuntament-curt-de-vista organitzant-nos la festa pública amb quatre petardets, i cadascú a casa seva, que aquí no passa res? On és l'entusiasme popular que pot despertar un fet d'aquests? Per què l'ajuntament no ha sabut crear a la ciutat el dinamisme que provoca una nominació olímpica o el reconeixement d'una comarca? Potser

passa a la plana següent